Valtiopäivä

Ikääntyneet

Vanhuspalvelut ja asiakasmaksut *valiokunnan pöydällä*

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on kuullut asiantuntijoita hallituksen esityksestä, joka muuttaa ikääntyneiden palveluita ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja. Valiokunnassa tehtiin vastakkaiset ehdotukset siitä, pyydetäänkö asiasta vielä perustuslakivaliokunnan lausunto.

LASTENSUOJELU
Ministeriö vastasi asiantuntijoille uudesta lastensuojelulaista.

MELU
Datakeskus voi nousta 50 metrin päähän kotitalosta.

TERVEYDENHUOLTO
Palvelujen järjestämislaista saatiin seitsemäntoista lausuntoa.

Kuva on luotu tekoälyllä.

PÄIVÄN PÄÄJUTTU

Vanhuspalvelut ja asiakasmaksut valiokunnan pöydällä

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on kuullut asiantuntijoita hallituksen esityksestä, joka muuttaa ikääntyneiden palveluita ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja. Valiokunnassa tehtiin vastakkaiset ehdotukset siitä, pyydetäänkö asiasta vielä perustuslakivaliokunnan lausunto.

Hallitus esittää muutoksia sosiaalihuoltolakiin, ikääntyneiden palveluita koskevaan lakiin ja asiakasmaksulakiin. Esitystä on myöhemmin täydennetty uudella esityksellä. Sosiaali- ja terveysvaliokunta kuuli 13. marraskuuta professori Veli-Pekka Viljasta ja yliopistonlehtori Pauli Rautiaista, minkä jälkeen käsittely keskeytettiin. Samassa kokouksessa Aino-Kaisa Pekonen (vas.) ehdotti Aki Lindénin (sd.) kannattamana, että asiasta pyydetään perustuslakivaliokunnan lausunto. Pia Sillanpää (ps.) ehdotti varapuheenjohtaja Mia Laihon (kok.) kannattamana, ettei lausuntoa pyydetä. Pekonen veti ehdotuksensa pois. Perustuslakivaliokunta on jo antanut asiasta kaksi lausuntoa. Valiokunta kuuli 20. marraskuuta seitsemää asiantuntijaa muun muassa Eläkeläisliittojen etujärjestöstä EETU:sta, Muistiliitosta, Kehitysvammaliitosta, Näkövammaisten liitosta, Omaishoitajaliitosta ja Helsingin yliopistosta. Kirjallisia lausuntoja antoivat muun muassa Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Tehy, SuPer, Invalidiliitto ja Attendo. Esityksen rinnalla käsitellään kansanedustajan lakialoitetta.

HE 113/2025 vp, HE 200/2026 vp

Valmistelu: sosiaali- ja terveysministeriö 11.9.2024 alkaen · 78 lausuntoa 23.11. mennessä · Hankeikkuna STM121:00/2024

PÄIVÄN UUTISET

1 Sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämislaki etenee valiokunnassa

Hallitus esittää muutoksia sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettuun lakiin ja terveydenhuoltolain 54 ja 57 pykälään. Sosiaali- ja terveysvaliokunta sai 18. marraskuuta seitsemäntoista kirjallista lausuntoa muun muassa oikeuskanslerilta, Kilpailu- ja kuluttajavirastolta, kolmelta hyvinvointialueelta, Lääkäripalveluyrityksiltä, ammattiliitoilta ja Kuluttajaliitolta. Perustuslakivaliokunta on antanut esityksestä lausunnon. Tiistaina valiokunta kuulee muun muassa Vastaavien lääkärien verkostoa, valtiovarainministeriötä ja Suomen Lääkäriliittoa. Esityksen rinnalla käsitellään kansanedustajan lakialoitetta.

Muutokset koskevat sitä, miten hyvinvointialueet järjestävät koko väestön sosiaali- ja terveyspalvelut.

HE 184/2026 vp · johtaminen · hoitotakuu · lääkärit

Valmistelu: sosiaali- ja terveysministeriö 13.3.2025 alkaen · 111 lausuntoa 23.11. mennessä · Hankeikkuna STM029:00/2025

2 Ministeriö vastasi lausuntoihin uudesta lastensuojelulaista

Hallitus esittää kokonaan uutta lastensuojelulakia ja siihen liittyviä lakeja. Sosiaali- ja terveysvaliokunta kuuli maanantaina sosiaali- ja terveysministeriön vastinetta, jossa ministeriö vastaa asiantuntijoiden lausuntoihin. Kuultavina olivat hallitusneuvos Tiina Muinonen ja neuvotteleva virkamies Susanna Hoikkala. Perustuslakivaliokunta on antanut esityksestä lausunnon. Tiistaina valiokunta kuulee vielä Voimavaratila Toiska Oy:tä. Esityksen yhteydessä käsitellään neljää kansanedustajien toimenpidealoitetta.

Uusi laki muuttaisi lasten ja perheiden oikeuksia ja viranomaisten velvollisuuksia lastensuojelussa.

HE 182/2026 vp · huostaanotto · sosiaalityöntekijät · jälkihuolto

Valmistelu: sosiaali- ja terveysministeriö 6.6.2025 alkaen · 161 lausuntoa 23.11. mennessä · Hankeikkuna STM057:00/2025

3 Kansanedustajat kysyvät datakeskusten melusta ja sijoittamisesta

Mari Holopainen (vihr.) ja Tiina Elo (vihr.) kysyvät hallitukselta, aikooko se päivittää 1990-luvun alun melutason ohjearvot vastaamaan datakeskusten jatkuvaa matalataajuista ja tonaalista melua. Suomeen suunnitellaan kymmeniä datakeskuksia. Lahden Kiveriössä lähin kotitalo on noin 50 metrin päässä ja Kouvolassa etäisyys asuinalueeseen on alle sata metriä. Kysyjät ehdottavat vähimmäisetäisyyksiä asutukseen tai datakeskusten ohjaamista alueille, joilla on jo teollista taustamelua. He vaativat myös, että tonaalisen melun vähintään 5 desibelin korjausta sovelletaan käytännössä.

Ministerin vastaus kertoo, aikooko hallitus muuttaa melun ohjearvoja ja datakeskusten sijoittamisen ohjausta.

KK 503/2026 vp

4 Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus saa uusia tehtäviä

Eduskunta on hyväksynyt lain, joka täsmentää ja laajentaa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtäviä. Keskus muun muassa kokoaa tietoa kansainvälisen rekrytoinnin tarpeista, hoitaa työttömyysturvalain ja yleistukilain tehtäviä ja neuvoo työvoimaviranomaisia kotoutumislain soveltamisessa. Se toimii myös Suomen kansallisena koordinaattorina EU:n yhteisessä digitaalisessa palveluväylässä ja eurooppalaisessa työnvälitysverkostossa. Lausumassaan eduskunta edellyttää valtioneuvoston seuraavan Ohjaamoiden resursoinnin, tuen ja valtakunnallisen koordinaation riittävyyttä. Osa säännöksistä tulee voimaan 1. kesäkuuta 2027.

Työvoimaviranomaiset saavat keskukselta valtakunnallista tukea ja neuvontaa.

EV 182/2026 vp (HE 239/2026 vp)

Valmistelu: työ- ja elinkeinoministeriö 26.2.2026 alkaen · 71 lausuntoa 23.11. mennessä · Hankeikkuna TEM010:00/2026

5 Valiokunta linjaa EU:n lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan torjunnasta

Hallintovaliokunnan on määrä hyväksyä tiistaina kannanotto EU:n komission asetusehdotukseen, joka koskee lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisyä ja torjuntaa. Kannanotto liittyy valtioneuvoston jatkokirjelmään. Asia on ollut eduskunnassa vireillä vuodesta 2022, ja valiokunta on antanut siitä jo kuusi lausuntoa. Samassa kokouksessa valiokunta käsittelee myös EU:n uusia kyberturvallisuussääntöjä ja verkkoturvadirektiivin muutosta.

Asetus vaikuttaisi laajasti lasten suojeluun ja viestinnän valvontaan.

U 69/2022 vp · verkkopalvelut · seksuaalirikokset · väkivalta

---

MEDIA JA SALI

Päivän sosiaali- ja terveysvaliokunnan lakiesitykset näkyivät medioissa lähinnä aihepiirin kautta: juttuja tuli vanhustenhoidosta, lastensuojelusta ja hyvinvointialueiden taloudesta, mutta itse esityksiä mainittiin harvoin. Datakeskuksista kirjoitettiin paljon, mutta eri näkökulmasta kuin kansanedustajien kysymyksessä.

Uusi lastensuojelulaki valiokunnan käsittelyssä

VÄHÄINEN

Helsingin Sanomien mielipidekirjoitus käsitteli suoraan sosiaalihuolto- ja lastensuojelulain uudistuksia otsikolla "Lakimuutokset uhkaavat lapsen oikeuksia ja etua". Kirjoituksen mukaan "mittavat säästötavoitteet" uhkaavat ohjata valmistelua ja kynnys lastensuojeluasiakkuudelle nousisi. Muut jutut käsittelivät lastensuojelua yksittäistapausten kautta, kuten korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisua äidin oikeudesta tavata vauvaansa, eivätkä maininneet ministeriön vastinetta valiokunnalle.

Helsingin Sanomat 21.11.: Sosiaalihuolto | Lakimuutokset uhkaavat lapsen oikeuksia ja etua

Helsingin Sanomat 20.11.: Tuomiot | Äidin olisi pitänyt saada tavata vastasyntynyttä vauvaansa, linjasi oikeus

Yle 20.11.: Lastensuojelussa olleet nuoret vaativat parempaa kohtelua Porissa – syntyi koulutus, joka halutaan levittää koko maahan

HE 182/2026 vp

Vanhuspalvelut ja asiakasmaksut valiokunnan pöydällä VÄHÄINEN

Esitys ikääntyneiden palveluista ja asiakasmaksuista ei näkynyt seurattujen medioiden jutuissa eikä myöskään valiokunnan erimielisyys perustuslakivaliokunnan lausunnon pyytämisestä. Yle kertoi ministeriön tiedotteen pohjalta asiakasmaksujen enimmäismäärien nousevan ensi vuonna 2,71 prosentin indeksitarkistuksella ja asiakasmaksukaton pysyvän ennallaan. Vanhustenhoito näkyi muuten Ylen jutuissa Turun Parkinmäen palvelutalosta lähteneistä hoitajista ja Etelä-Savon kotihoidosta.

Yle 20.11.: Sote-asiakasmaksujen enimmäismääriin tulee korotuksia ensi vuoden alussa

Yle 19.11.: Kymmenet hoitajat jättäneet laiminlyönneistä syytetyn vanhusten palvelutalon Turussa

Yle 19.11.: Omalääkäri, tekoäly ja muutokset ajoissa – näin Etelä-Savo rakensi kotihoidon, joka toteutuu parhaiten Suomessa

HE 113/2025 vp, HE 200/2026 vp

Datakeskusten melu ja sijoittaminen asutuksen lähelle

LAAJA

Datakeskuksista kirjoitettiin paljon, mutta pääosin investointien, sähkönkulutuksen ja presidentti Alexander Stubbin Slush-puheen näkökulmasta. Kauppalehti kertoi Atnorthin rakentavan Kouvolaan "jättikampusta" ja Yle Orimattilan datakeskuksen sähköntarpeesta, mutta kysymyksen ydin eli melun ohjearvot ja etäisyys asutukseen ei näkynyt seurattujen medioiden jutuissa. Asukkaiden näkökulmaa lähimpänä oli Ylen juttu, jonka mukaan uusi alueidenkäyttölaki rajaisi oikeutta valittaa datakeskuksen kaavasta.

Kauppalehti 23.11.: Yhdeltä yhtiöltä jopa 7 miljardin potti Suomeen – ”Yksikään ei investoi niin kuin me”

Yle 20.11.: Jos uusi laki menee läpi, kaikki eivät enää saisi valittaa datakeskuksen kaavasta

Yle 17.11.: Orimattilan datakeskus voisi kuluttaa sähköä lähes kymmenesosan Suomen nykyisestä tarpeesta

KK 503/2026 vp

Sote-järjestämislaki etenee valiokunnassa VÄHÄINEN

Esitystä ei mainittu seuratuissa jutuissa, mutta hyvinvointialueiden talous ja palveluverkko olivat esillä. MTV kertoi ministeriön haluavan keskittää vaativan erikoissairaanhoidon nykyistä harvempiin sairaaloihin ja Helsingin Sanomien mielipidekirjoituksen mukaan sote-uudistuksesta on "tulossa kuntarakenneuudistus". Helsingin Sanomat käsitteli myös SDP:n tavoitetta säästää sotesta ensi hallituskaudella 1,2 miljardia euroa.

MTV Uutiset 18.11.: STM haluaa keskittää vaativat hoidot – synnytyssairaaloiden määrä voi myös vähentyä

Helsingin Sanomat 22.11.: Kunnat | Hyvinvointialue säästää, kunta maksaa

Helsingin Sanomat 21.11.: Soten säästöt | Asiantuntijat kertovat, mitä ”vähähyötyisten” hoitojen karsiminen voisi tarkoittaa

HE 184/2026 vp

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle uusia tehtäviä VÄHÄINEN

Lain hyväksyminen ei näkynyt seurattujen medioiden jutuissa. Kansainväliseen rekrytointiin liittyi Talouselämän mielipidekirjoitus, jonka mukaan työlupa on saatava "alle kuukaudessa". Kirjoitus käsitteli lupaviiveitä eikä keskuksen tehtäviä.

Talouselämä 22.11.: Ulkomaisten osaajien lupaviiveet jarruttavat kasvua – Työlupa saatava alle kuukaudessa

EV 182/2026 vp (HE 239/2026 vp)

EU:n lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan torjunta

EI NÄKYNYT

Hallintovaliokunnan kannanotto EU:n asetusehdotukseen lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisystä ja torjunnasta ei näkynyt seurattujen medioiden jutuissa. Asia on ollut eduskunnassa vireillä vuodesta 2022 ja valiokunta on antanut siitä jo kuusi lausuntoa.

U 69/2022 vp

Jäi uutisoinnin ulkopuolelle. Hallintovaliokunnan samassa kokouksessa käsittelemät EU:n uudet kyberturvallisuussäännöt eivät näkyneet seurattujen medioiden jutuissa.

Seuranta 17.11.–23.11.: kotimainen media, 3137 verkkojuttua.

TULOSSA

- **ti 24.11. klo 10.00** Sosiaali- ja terveysvaliokunta käsittelee palvelujen järjestämislain muutoksia ja uutta lastensuojelulakia.
- **ti 24.11. klo 12.15** Hallintovaliokunta käsittelee EU:n uusia kyberturvallisuussääntöjä ja verkkoturvadirektiivin muutosta.
- **ti 24.11. klo 12.15** Hallintovaliokunnan on määrä hyväksyä kannanotto lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan torjunnasta.
- **ti 24.11. klo 12.15** Hallintovaliokunta käsittelee poliisin ja maahanmuuttohallinnon henkilötietojen käsittelyä.
- **ke 25.11. klo 12.30** Tiedusteluvalvontavaliokunta kuulee siviili- ja sotilastiedustelun ajankohtaisista asioista.

LYHYESTI

- Oleskeluluvista ja verotietojen käytöstä maahanmuuttohallinnossa kuultiin kahdeksaa asiantuntijaa. HE 299/2026 vp
- Ulkomaalaislain muutoksesta lausuivat muun muassa suojelupoliisi, keskusrikospoliisi ja tuomioistuimet. HE 300/2026 vp
- Lääkkeiden pakollisesta varmuusvarastoinnista pyydettiin ministeriön vastine lausuntoihin. HE 198/2026 vp
- Sosiaalihuoltolain muutoksesta saatiin lausuntoja muun muassa ETENEltä ja SAMSilta. HE 180/2026 vp
- Sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia koskevan esityksen asiantuntijakuulemiset päättyivät. HE 168/2026 vp
- Poliisin ja maahanmuuttohallinnon henkilötietojen käsittelyyn esitetään muutoksia. HaVE 120/2026 vp, asia 5

Aineisto: 32 eduskunnan asiakirjaa, joista 10 analysoitu ja 22 vain PDF:nä; 0 puheenvuoroa.

Lähteet ja tekotapa. Eduskunnan asiakirjat, täysistuntojen pöytäkirjat ja valiokuntien julkiset asiakirjat (eduskunnan avoin data, CC BY 4.0); kotimainen media; esitysten valmistelutiedot: valtioneuvoston hankeikkuna (CC BY 4.0), tilanne 23.11.2026. Valtiopäivä on koottu tekoälyavusteisesti: asiakirjojen ja puheenvuorojen tiivistelmät on tuotettu koneellisesti. Kansikuva on luotu tekoälyllä. Luvut ja asiakirjatunnukset tarkistetaan koneellisesti lähteistä. Tarkista sanamuodot linkitetystä alkuperäisestä lähteestä ennen lainaamista.